

Život ukrajinských uprchlíků v Česku: Slovo 21 a výzkumníci z naší fakulty představili výsledky dlouhodobého výzkumu

18.6.2024 - | Přírodovědecká fakulta UK

Zpráva „Váleční uprchlíci z Ukrajiny v Česku (2022-2023): situace a subjektivní postoje“ představuje výsledky výzkumu, který provedli Josef Novotný, Anna Levková a Dušan Drbohlav z Katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty UK. Za organizací výzkumu stojí spolek Slovo 21, který se v Česku už 25 let věnuje integraci menšin do většinové společnosti. „Od začátku války jsme byli díky našim aktivitám na pomoc Ukrajině v úzkém kontaktu s uprchlíky po celé republice. Proto byla pomoc se sběrem dat jen přirozeným pokračováním naší práce,“ vysvětluje Amra Mešić, koordinátorka projektů Slova 21.

Výzkum proběhl ve dvou kolech. V roce 2022 se podařilo úspěšně sesbírat data od 1 037 ukrajinských uprchlíků, přičemž tato první vlna výzkumu byla financována Ministerstvem vnitra ČR. V roce 2023 pak proběhl další sběr dat, již za pomoci zdrojů UNHCR, kdy bylo z původního vzorku znovu vyzpovídáno 129 respondentů s cílem zjistit, jak se jejich životy proměnily rok od příjezdu do Čech. Navíc byly odpovědi získány i od dalších 221 uprchlíků a výzkum byl doplněn i o jeho kvalitativní část. Ač je vzorek respondentů poměrně omezený a ve statistickém smyslu nereprezentativní, přináší důležitý pohled na vývoj postojů ukrajinských uprchlíků k otázkám, jako je například návrat na Ukrajinu. Data v tomto ohledu ukazují, že zatímco v prvním kole šetření v roce 2022 plánovalo návrat 75 % respondentů, ve druhém kole o rok později to bylo už jen 50 %.

Výzkum se dále věnuje zejména pracovnímu trhu (včetně odhadů rozsahu nelegálního zaměstnávání Ukrajinců), znalosti češtiny, bydlení nebo agenturnímu zaměstnávání.

Výsledky dále ukazují, že se značně zvýšil podíl respondentů, kteří se domluví v běžných situacích česky a rozumí textu, a podstatně se zvýšil podíl zaměstnaných uprchlíků, pro velkou část z nich je stále těžké najít odpovídající zaměstnání. „To by mohlo naznačovat, že osvojení češtiny (a intervence cílené na toto) nemusí samo o sobě stačit pro získání odpovídajícího zaměstnání, pokud se nepodaří omezit jiné podstatné bariéry (např. platové a jiné nerovnosti, uznání jejich kvalifikace, nedostatek kontextuálně relevantních zkušeností atd.)“ (Novotný, Levková, Drbohlav 2024).

Závěry výzkumu byly autorským kolektivem představeny za účasti zástupců Kanceláře UNHCR v ČR a ukrajinských uprchlíků 17. června 2024 v Sále architektů na Staroměstské radnici v Praze. Záštitu nad akcí převzala náměstkyně primátora hlavního města Prahy Ing. Alexandra Udženija. **Samotná výzkumná zpráva je pak volně k dispozici ke stažení na stránkách Slova 21 a týmu Geomigrace.**

<https://www.natur.cuni.cz/fakulta/aktuality/zivot-ukrajinskych-uprchliku-v-cesku-slovo-21-a-vyzkumnici-z-nasi-fakulty-predstavili-vysledky-dlouhodobeho-vyzkumu>